

POSTANOWIENIE

22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 22 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa W.K.

przeciwko W.Ł. i R.Ł.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek skargi kasacyjnej W.K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z 27 czerwca 2023 r., I ACa 672/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje adw. P.K. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł powiększoną o podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce w postępowaniu kasacyjnym.**

[dr]

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powódka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołując się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), ze względu na naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 407 k.c. w zw. z art. 898 § 2 k.c., czego dotyczy również podniesiony zarzut kasacyjny.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przy tym samodzielnego, czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych, wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęte skargą orzeczenie jest wadliwe i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania.

Uzasadnienie wniosku oparte na tej przesłance wymaga przedstawienia argumentacji prawnej zmierzającej do wykazania kwalifikowanego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11). Uzasadnienie wniosku nie może sprowadzać się do powtórzenia,

choćby w zmodyfikowanej formie, uzasadnienia podstaw kasacyjnych, jak również nie może być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności.

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy skarżącej o oczywistej zasadności skargi. Obowiązek zwrotu przedmiotu darowizny nie powstanie, jeśli w chwili, w której obdarowany dopuścił się rażącej niewdzięczności, przedmiot darowizny był już przez niego zużyty lub utracony w taki sposób, że obdarowany nie był już wzbogacony (art. 409 w zw. z art. 898 § 2 k.c.). W sytuacji odwołania darowizny, gdy nastąpiło zbycie jej przedmiotu przed wytoczeniem powództwa, nie jest możliwe nakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia woli przenoszącego własność całej darowanej nieruchomości. Skoro nie jest już jej właścicielem, to takie zobowiązanie byłoby dla niego niewykonalne.

W niniejszej sprawie sądy *meriti* uznały, że pozwani jako pierwotnie obdarowani nie mają legitymacji biernej do występowania w procesie. W tym zakresie wskazano, że pozwani dokonali darowizny nieruchomości na rzecz osoby trzeciej jeszcze przed złożeniem przez powódkę oświadczenia woli o odwołaniu darowizny. Obdarowany staje się bezpodstawnie wzbogaconym dopiero od chwili skutecznego odwołania darowizny przez darczyńcę. W takiej sytuacji brak było podstaw, aby zobowiązać pozwanych do przeniesienia prawa własności nieruchomości, które zostały przez nich już zbyte i to przed złożeniem przez powódkę oświadczenia woli o odwołaniu darowizny.

Ocena prawna Sądu drugiej instancji jest właściwa w kontekście mającego zastosowanie w sprawie prawa i zasad jego wykładni. Zbędne było rozważanie, czy zarzucane pozwanym zachowanie może być kwalifikowane jako przejaw rażącej niewdzięczności wobec powódki.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu. Odstępując od obciążenia powódki kosztami postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy miał na uwadze sytuację osobistą i majątkową powódki, jak również przedmiot postępowania w sprawie i przyczyny wystąpienia z roszczeniem.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego powódkę z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono stosownie do § 2, § 4 ust. 1, § 8 pkt 7, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 763).

[dr]

[SOP]